

*Левченко Наталія (Levchenko Nataliia)
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

ПЕША ІРИНА ВАСИЛІВНА

Пеша Ірина Василівна – директорка Державного інституту сімейної та молодіжної політики.

У 1985 році закінчила геологічний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка та здобула кваліфікацію – інженера-геофізика.

Впродовж 1998 – 2000 років була здобувачкою факультету соціальної педагогіки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова на здобуття наукового ступеня кандидатки педагогічних наук. У 2000 році захистила дисертацію «Соціальне становлення дітей у дитячих будинках сімейного типу» зі спеціальності – 13.00.05 Соціальна педагогіка та здобула науковий ступінь кандидатка педагогічних наук. 2012 р. отримала вчене звання доцентки.

Здійснивши аналіз професійної діяльності Ірини Василівни Пеші, як науковиці, дослідниці, науково-педагогічної працівниці, керівниці можна виокремити основні посади, які очолила в різні періоди І. В. Пеша:

1. Інженерка геофізики Технологічного центру ПГО “Укргеофізика (1985 – 1997 рр.);
2. Старша наукова співробітниця, заступниця директора з наукової роботи Державного інституту проблем сім’ї та молоді (1997 – 2006 рр.);
3. Доцентка кафедри соціальної педагогіки Інституту соціальної роботи та управління Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова (2006 – 2008 рр.);
4. Керівниця відділу соціальних інноваційних технологій Державного інституту сімейної та молодіжної політики (2008 – 2015 рр.);

5. Директорка Державного інституту сімейної та молодіжної політики (з 2015 р. по теперішній час).

Сфера наукових інтересів Ірини Василівни це розробка та реалізація соціальних програм, технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів та сімей, сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

І. В. Пеша має більше 20 років наукового стажу; є активною учасницею у розробці нормативно-законодавчих актів: проект Закону України «Про молодь», «Положення про прийомну сім'ю» (постанова Кабінету Міністрів від 26 квітня 2002 р. № 565), «Положення про дитячий будинок сімейного типу» (постанова Кабінету Міністрів від 26 квітня 2002 р. № 565), проект закону «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (реєстраційний № 2333 від 24 жовтня 2002 р.), проект «Положення про встановлення опіки (піклування) над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування».

Має досвід: в організації та проведення круглих столів, семінарів, конференцій з соціальних проблем, у проведенні тренінгових форм навчання (робота тренером з 2000 року), у програмі регіонального тренінг-семінару з питань функціонування дитячих будинків сімейного типу і прийомних сімей для спеціалістів центрів соціальних служб для молоді, відділів у справах сім'ї та молоді, служб у справах неповнолітніх, у програма тренінгового заняття з підготовки батьків, які мають бажання взяти на виховання дитину-сироту, у програмі тренінгового заняття з підготовки спеціалістів центрів соціальних служб для молоді та відділів у справах сім'ї та молоді з проблем створення і соціального супроводу прийомних сімей; у програмі навчання тренерів щодо особливостей та практичного проведення тренінгових занять; у розробці програм тренінгових занять; участі у підготовці щорічних Доповідей по становище дітей в Україні за підсумками 1998, 1999, 2000, 2001, 2005, 2006, 2010, 2011, 2012, 2013, 2015 років, Доповідей про становище сімей в Україні за підсумками 2000-2009, 2013 років; у підготовці методичних матеріалів

освітнього та соціального напрямку.

Дослідниця І. В. Пеша постійно керує соціальними проектами, а саме обґрунтовує актуальність відповідної проблеми, розробляє програми, реалізує проекти, здійснює оцінювання ефективності окремих ланок роботи та проекту в цілому; проводить соціологічні дослідження, здійснює підготовку аналітичних звітів за результатами дослідження;

Науково-педагогічна діяльність Ірини Василівни пов'язана з викладання навчальних дисциплін «Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», «Соціальний супровід сім'ї», «Соціальний супровід клієнта», «Технології роботи з дітьми вулиці», «Організація і методика соціально-педагогічного тренінгу».

І. В. Пеша – авторка більше 100 наукових праць, які опубліковано у вітчизняних і міжнародних виданнях, з них більше 30 – у фахових виданнях України. Основними науковими проблемними дослідниці є соціальна робота, молодіжна робота, захист прав дітей, сімейні форми виховання, соціальне проектування.

Здійснивши аналіз основних наукових праць І. В. Пеші, ми виокремили їх за актуальними проблемами:

1. Молодіжна робота:

– Ціннісні орієнтації сучасної української молоді. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2015 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. ред. колег., Ярема О. Й., Беляєва І. І. та ін.]. – К., 2016. – 200 с.

– Аналіз соціального середовища Дніпровського району міста Києва. Планування мобільної роботи з молоддю / Артюх О.Р., Комарова Н.М. та ін. - К.: Німецько- Польсько-Українське Товариство в Україні, 2015. – 73 с.

– Національно-патріотичне виховання - державний пріоритет національної безпеки. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2014 року) / Держ. ін-т

сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. ред. колег., Беляєва І. І., Митрофанський С.В. та ін.]. – К., 2015. – 200 с.

– Участь молоді в процесах реформування держави. Щорічна доповідь Президентіві України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2017 року) / Держ. Ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. Ред. Колег., Ярема О. Й. Та ін.]. – Київ : ДП «Редакція інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник Президента України», 2018. – 100 с.

– Щорічна державна доповідь про становище дітей в Україні за підсумками 2016 року «Безпека дитини в інформаційно-комунікаційному просторі» / Держ. Ін-т сімейної та молодіжної політики. – К., 2017. – 140 с.

– Ціннісні орієнтації сучасної української молоді. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2015 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. ред. колег., Ярема О. Й., Беляєва І. І. та ін.]. – К., 2016. – 200 с.

– Показники та форми оцінки молодіжної роботи на рівні громади / за ред. І.В. Пешої; ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики». – К., 2018. – 19 с.

– Молодіжна політика в умовах децентралізації. Методичні рекомендації для спеціалістів, які реалізують державну політику в молодіжній сфері / за ред. І.В. Пешої; ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики». – К., 2018. – 28 с.

2. Захист прав дітей:

– Державна доповідь про становище дітей в Україні (за підсумками 2011 року)/ [С.Ю.Аксьонова, М.Ю.Варбан, О.А.Васильєв та ін.] – К.: 2012. – 188 с.

– Забезпечення рівних можливостей і прав дітей в умовах зростання ризиків бідності населення. Державна доповідь про становище дітей в Україні

за підсумками 2009 р. / А.Г.Зінченко, Т.Ф. Алексєєнко, С.Ю. Аксьонова та ін. – К.: Бланк-Прес, 2010. – 152 с. (автор. § 4.1, 4.2)

– Національний звіт «Зведена III та IV періодична національна доповідь про реалізацію Україною положень Конвенції про права дитини». – К.: Державний ін-т розвитку сім'ї та молоді, 2008. – 179 с. (розділ 8)

– Державна доповідь про становище дітей в Україні за підсумками 2005 року. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: досвід реформування. – К.: ДІРСМ, 2006. – 143 с.

– Національно-патріотичне виховання – державний пріоритет національної безпеки. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2014 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. ред. колег., Беляєва І. І., Митрофанський С.В. та ін.]. – К., 2015. – 200 с.
Щорічна державна доповідь про становище дітей в Україні за підсумками 2014 року: «Дотримання прав дітей в умовах збройного конфлікту» / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [Авт. кол.: Аксьонова С.Ю., Вакуленко О.В., Васильєв О.А. та ін.]. – К., 2015. – 160 с.

3. Соціальна робота з сім'ями:

– Практики надання соціальних послуг сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах (науково-методичний збірник) / Комарова Н. М., Артюх, О.Р. та інш. - Держ. ін.-т сімейної та молодіжної політики – К., 2016. – 112 с.

– Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями: навчально-методичний посібник /А.Й. Капська, І.В. Пєша, О.Ю. Міхєєва, М.Г. Солоник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 328 с.

– Пєша І.В., Соляник М.Г. Тренінгова програма «Соціальна підтримка сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах»: методичні рекомендації для фахівців соціальної сфери, які працюють з сім'ями / За ред. проф. А. Й. Капської. – Київ: УкрІНТЕЛ, 2014. – 68 с.

– Пеша І.В. Напрями та форми соціальної підтримки сімей, що забезпечуються фахівцями з соціальної роботи на рівні громади // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: збірник наукових праць. – Випуск 19. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – 182 с.

– Пеша І.В., Соляник М.Г. Готовність фахівців соціальної сфери до соціально-педагогічної підтримки сімей із складними життєвими обставинами. [Електронний ресурс] / Пеша І.В., Соляник М.Г. // Освітнологічний дискурс. - 2014. – № 3 (7). – С. 166–177.

– Пеша І. В. Модель соціальної роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах // Вісник Чернігівського національного університету. Серія: Педагогічні науки. - Випуск 104. – Т. 2. – Чернігів: ЧНПУ, 2012. С. 50-54.

– Капська А.Й., Пеша І.В. Соціальний супровід різних категорій сімей і дітей. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 232 с.

– Становище сімей в Україні (за підсумками 2000-2009 років): Щорічна державна доповідь Президентові України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище сімей та стан реалізації державної сімейної політики / Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, Державний інститут розвитку сім'ї та молоді. – Київ, 2011. – 224 с.

– Становище сімей в Україні (за підсумками 2010-2013 років): Щорічна державна доповідь Президентові України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище сімей і стан реалізації державної сімейної політики / Міністерство соціальної політики України, Державний інститут сімейної та молодіжної політики. – Київ, 2014. – 241 с.

Соціальна робота та соціальна педагогіка:

– Соціальна педагогіка. Підручник / за ред. Капської А.Й. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с. (автор. розділ 5)

– Соціальна педагогіка: Підручник / За ред. проф. А. Й. Капської. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 412 с. (автор. розд. 5 - § 3, 4, 5)

– Державна доповідь «Про стан реалізації державної політики у сфері протидії торгівлі людьми та стан дотримання Україною міжнародних домовленостей у цій сфері (за підсумками 2014 року)» підготовлена на виконання підпункту 5 пункту 1 ст. 7 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» (від 20.09.2011 р. № 3739-VI).

– Формування здорового способу життя. Навчально-методичні рекомендації / Авт. колект. Т. Андріученко, О. Вакуленко, В. Волков, Н. Дзюба, В. Коляда, Н. Комарова, І. Пеша, Н. Тілікіна (кер. авт. колект. О. Вакуленко). – К.: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2018. – 100 с.

Пеша Ірина Василівна – директорка, науковиця, дослідниця і взагалі жінка, якій не байдуже становлення та розвиток дітей, молоді, сім'ї в молодій державі Україна. Все її життя, дослідження, наукові праці розкривають основні проблеми вище згаданих категорій клієнтів соціальної роботи, їх становлення та розвиток за роки незалежності держави.